

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی

مدیری : آق چوره اوغلی یوسف

۱۳۳۰ صائی ۱۵ ۸ کانون نائی ۱۳۳۰ ییل ۳ جلد ۷ صائی ۷۵

تعلیم و تربیه

دوشونبیله جاک مسأله اریمزدن

بڑ، چوقدنبری آلمان عمرانک (Culturo) فرانسزلر ککنه مرجع اولدیغنی ظن ایدنلردن؛ تا اون سنه اول انتشار ایدن بر اثریمزده، تورکک افکارینک ایلک ناشرلردن بحث ایدرکن دیوردق که :

« صوک زمانلرده، اسنانبولده تورک ملتینی آرزو ایدن بر عفل، سیاسی اولندن زیاده علمی بر عفل تشکل ایتدی، بو عفلک تشکلنده، عثمانیلرله آلمانلرک مناسبتی آرمه سنک، آلمان لساننه و باخصوص آلمانلرک علوم تاریخیه و لسانیه حقنده کی تدقیقاتنه تورک کتبلرینک آگاه اوله سنک خیلی تأثیری اولمشدر، سانیورم. چونکه، بوکنج عفلده فرانسز معقلرنده اولدیغنی کبی خفیف و declamatoire ادبیات و سیاسیاتدن زیاده، کتومانه، صبورانه، مدققانه اله ایدیلش بر علم متین موجوددر. [۱] »

ینه بو ظنک سوقیله درکه مشروطیتینک اعلاقی متعاقب عسکری مکاتب رشیدیه و نالیسه بروغراملرینک اصلاح و تنظیمی ایله اوغراشان بعض فضلا عسکریه، مذکور مکتبلرده تدریس اولونان فرانسزجه نیک یرینه آلمانجه نیک وضعنی توصیه ایتش و ضابطلریمز آره سندن آلمانجه معلمکنه آرزوق حاضر. لائش کیمسه لرک بولنه بیله جکنی ده علاوه ایله مشدک .

« تورک یوردی » نى منتظماً تعقیب ایدن قارملریمز، البته اونو تمامشردر . قلمون - فهران دار القونى ادبیات شعبه سی مدیرینک تورکلره قارشى بک نزا کتسز بر معامله سی مناسبتیله یازدیغیمز بر فقرده ده :

« کنجلك، ذاتاً استفاده ایتدیكز لاتین قاتولوق ادبی مدنیق یرینه، جرمن و آنغلو- ساقسون مدنیق عالی و عملیه سنی ترجیح ایدیور... بو ترجیح بوكون بالذات فرانسزلرده بیله واردر: فرانسز مورخارندن سنیووس، روسلرک ترقیسنی، بویوک پترونک، قاتولوق مدنیق ادبییه سنی قبول ایتیه رک، روسیه یه شمال اقوامنک علمی مدنیق ادخال ایله مستده بولیور. [۲] »

[۱] « اوج طرز سیاست »، ایکنجی طبعی، صحیفه : ۱۱ .

[۲] « تورک یوردی »، جلد ۳، صحیفه « ۳۲۰ »

جهان حربی باشلايوب ده، اوروپاده کی دوست و دشمنلری می سچه بیلد کدن
صوکره علمی دوشونجه لردن زیاده بلکه سیاسی طویغولر نتیجه سی اوله رق
مملکتیمزک هر طرفده آلمان لسانسه تمایل و محبت آرتدی . بو ائشاده آلمان
لسانک قوه مدنیه سی یک ائی بیان، آکلایان بعض کیمسه لرده مساعده وضعیت
سیاسیه دن استفاده اولونمیه سی توصیه دن بالطبع کیری قالدیورلردی . تحصیلک قسم
اعظمی آلمانیا ده ایتش یک جدی و فاضل دوستلری میزدن بریسنک خاطر لایمه سی
اوزرینه ، معارف نظارت جایله سی یوکسک رتبه لی مأمورلردن بعض ذواتک ده
بو مسأله ده نظرلری استیضاح ایدیلشدی ده کنجلیکک تربیه سینه متعلق اساسانی
تقرر ایتدیره جک بو ذوات محترمه نک افیکاری ، نقطه نظریمیزه توافق ایتمکده
بولندیغی وحتی بو یوله بعض تشبثاته بیله قالدشلمش اولدیغی کال مسرتله
مشاهده اولونمشدی .

صوک زمانلرده مطبوعاتیمیزده کوریلن بعض خبرلر ، اساساً یک طوغری
اولان بو فکرک ، عثمانلی مکاتب تالیه سنده مجبوری التحصیل اجنبی لسانک
آلمانجه اولمه سی فکرینک ساحه تطبیقاته کچرکن یا ککش بر یوله صابدیغی
آکلاتیور . تنظیلات دوره سنک غلطه سرانی مکتب سلطانیه سنده تطبیق ایتش
اولدیغی سخیف اصولک شمیدی ده فرانسیزجه یرینه آلمانجه قائم اولمق اوزره
تکرار اولنه جغندن بحث ایدیلاور . بز ، عمومی و مطلق بر صبورته غلطه
سلطانیسنک تحاول مدنیزه یالکیز منفی برتأثیر اجرا ایتش اولدیغی ادعاییمیزه ،
فقط تورکک وجدان ملیسی بولمقده کی اسباب تأخردن بریسنک ، مؤسسی
فرانسه خارجی ناظری ، مزبی و خواجهلری اجنبی ، تعطیللری بازار و یورطی ،
بولندیغی مواقع ایسه عادتاً بر اجنبی شهری اولان ، غلطه «ایسه» سی اولدیغنه ده
هیچ شبهه من یوقدر . لمطه ایسه سنده تدریس لسانی فرانسیزجه ، تربیه اساسی
فرانسیز ایدی ، فرانسیزجه و فرانسیز یرینه آلمانجه و آلمان قویمقله تورک
ملیتک چوق شی قرانه جغه قائل دکلز . آلمانجه یی ، تحصیلی مجبوری بر لسان
اجنبی اوله رق ، فرانسیزجه نک یرینه قویمالی یز ، فقط تدریس لسانی ، اساس
تدریس و تعلیم تورکیه و تورک اولمالیدر . یاریم عصر اول وجدان ملیسی طویان

بر تورکک دیدیکی کبی :

« که بنر تورکیز ، بنر تورکی کرکدر »

عین موضوع اوزرینه مسلکدا اشلریمزدن کوپرلی زاده محمد فواد بک ، « توران »
غزته سنه ، « لسان مسأله سی » [۱] عنوانیه یازدینی شایان دقت مقاله یی شویله بترییور :

ملی لسانک حاکمیتی اچوق اخلال ایده جک شیلردن بریده ، تدریسی آنا لسانیه
دکل یابانچی بر دیلله اجرا ایدیلن ظاهراً ملی ویارسی مکتبلردر . هر هانکی ملتک لسانی
اولورسه اولسون ، تورک مکتبلرنده اصل تدریساتک یابانچی بر دیلله اجرا اولونماسی و ملی
لسانک یالکز اجنبی بر لسان شکلنده قالماسی اویله بویوک بر فلاکتدرکه ، ملی حیلرله
چاربان یورکار ایچون ، بو ، معنوی وطن اوزرنده یابانچی بر یارغاغ تموجی قدریاس
آلود ، ماعلی بر منظره تشکیل ایدر . عربی و فارسی به عصرلرجه بر موقع تحکم بخش
ایده رک ملی لسانی اولنره اسیر ایدن اجدادیمز دایما تخطئه ایلدرز ، فقط بزم بویوکون
بوملیت عصرنده یاپدیمز اولنرککنه نسبتاً چوق فبیح و چوق داها مسئولیتی در .
یارینکی بویوک تورک وحدت ملیه سنی آنجاق ملی عرفان ایل و ملی عرفانی ایسه یالکز
ملی لسان و ملی ادبیات سایه سنده تأسیس ایده ییللجکیز . بناء علیه بو بویوک ایته مقدمه
اولارق اولاسی حدودلرمن داخلنده و مکتبلرمنده ملی لسانک حاکمیتی تأسیس ایدم .
اوندن سوکرا یاپیلماسی ایجاب ایدن ایشلر حتنده هر هفته « یواسیله مطالعاتی عرض ایدر .
آلمان عمرانک ، آلمان لسانک ال آتشی مدافعلرندن بر تورکچی دوستمزه

بو مسأله به دائر یازدینی بر مکتوبده شو مطالعه لرده بولنور :

« تاریخ و جغرافیایک ، علم و فنک یابانچی بر دیلله او قودیلله سی ، کندی لسانده تدریسه
مقتدر اولامایان « هوتک تو » و حشیلرنجه معقول و مقبول اولایلیر ؛ اما بزم ایچون ذلدر .
بن سلطانیده ایکن فرانسه لجه اصل ، تورکجه قویروق ایدی . صائیر وقورقارم که حالاده
اویله در . عبدالعزیز دورنده فرانسه پولتیقه سنک موقیفته بر آیده نفاخر تشکیل ایدن
بو اجنبی مؤسسه سنک شمدی بیرده آلمانجه نظیری یایمق ، بیلیم ، عبرتین اولماق
اولمازی ؟ صربستان ، بلغارستان اوروپا مدنیتته کیره کن بویله بر اصول تعقیب ایتدیلری ؟ -
اجنبی دیلله صرف لسان اولماق اوزره او قودیللیر . بزم فکر بجه ، فرانسه لجه او قودیلان
- رشدی ، مشدی ، آدی نه اولورسه اولسون - ایوم موجود مکتبلرده ، فرانسه لجه ک
یرینه آلمانجه ک قبولی و یا هیچ دکسه آلمانجه ک مجبوری و فرانسه لجه ک اختیاری ایدیلله سی
لازمدر . معلملر ، نسبتاً قولایلله بولنور . مثلاً آلمان و آوستریا غزته لرینه برر اعلان
ویریلسه کافیدر . شو حرب زماننده بیله یوزلرجه دیپلومالی طالب چیقار . »

مخابر محترمزله سویملی مسلکدا شمزک فکرلری بزمده فکرلریمزددر . امید
ایدیورز که بر کره تجربه اولنوب فائده دن فضله محاذیری کوریلن اصوللرک
ایکنجی بر دفعه ده تجربه سنه قالدیشلماز .

(۱) « توران » ۱۱ کانون اول ۱۳۳۰ .